

Datum vergadering:	14 december 2023
Agendapunt:	18
Onderwerp:	Verordening maatschappelijke ondersteuning 2024
Portefeuillehouder:	wethouder Maarten Everling

Heesch, 24 oktober 2023

Inleiding

Voor u ligt een nieuwe Wmo-verordening ter vervanging van de huidige verordening maatschappelijke ondersteuning 2020. Middels dit raadsvoorstel vragen wij u om de nieuwe verordening vast te stellen en de huidige verordening in te trekken, maar vragen wij ook uw aandacht/zienswijze voor een aantal belangrijke thema's: hoogte pgb voor informele ondersteuners en herinvoering inkomensafhankelijke eigen bijdrage.

Bij het opstellen van deze verordening hebben wij advies gevraagd aan de Adviesraad Sociaal Domein Bernheze (ASD) en het Integraal Platform Gehandicapten Bernheze (IPG).

Voorstel

- 1) Vaststelling van de Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Bernheze 2024 onder gelijktijdige intrekking van de Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Bernheze 2020;
- 2) Geven akkoord om per 1 januari 2024 een aanvraag voor Wmo-huishoudelijke verzorging af te kunnen wijzen gelet op hoogte eigen toereikende inkomen van de inwoner / met een beroep op de eigen verantwoordelijkheid van de burger.

Argumenten

1.1 Juridische update

Met de nieuwe verordening krijgt de verordening een behoorlijke juridische update. Gelet op de veelheid van onderwerpen verwijzen wij u daarvoor graag naar de bijlage 'Overzicht overeenkomsten/verschillen tussen huidige Wmo-verordening 2020 en nieuwe Wmo-verordening 2024'.

1.2 Tekstuele update

Met de nieuwe verordening krijgt de verordening een behoorlijke tekstuele update. Ook daarvoor verwijzen wij u graag naar de bijlage 'Overzicht overeenkomsten/verschillen tussen huidige Wmo-verordening 2020 en nieuwe Wmo-verordening 2024'.

Met de update van de verordening, waaronder ook de uitgebreide toelichting, is de verordening zowel voor inwoners als consulenten beter hanteerbaar geworden.

1.3 Pgb-tariefstelling voor informele zorgverleners

In de uitvoeringspraktijk zien we een nadrukkelijke rol weggelegd voor de rechter (Centrale Raad van Beroep (CRvB)). Dit komt grotendeels door het feit dat de Wmo een wet is met zogenaamde open normen. Dat maakt dat de CRvB al jaren zeer bepalend is voor de doorontwikkeling van lokale wetgeving. Denk hierbij aan inhoudelijke thema's als rechtszekerheid voor de burger (resultaatgericht beschikken alleen is onvoldoende) maar denk ook aan bevoegdheidskwesties tussen raad en college ('essentialia-leer': de raad bepaalt de hoogte van de pgb's en financiële tegemoetkomingen; er is geen delegatiemogelijkheid aan het college).

Onlangs heeft de CRvB (16-08-2023) twee zeer in het oog springende uitspraken gedaan over pgb-tariefstelling voor informele zorgverlening. Om kort te gaan, heeft de CRvB bepaald dat gemeenten niet langer kunnen aansluiten bij Wet minimum loon (Wml), - zoals ook Bernheze doet -, maar dat aansluiting gezocht moet worden bij de hoogste trede in de aangewezen schaal van de relevante CAO (CAO VVT). Indien we gevolg geven aan deze uitspraken zou het pgb-tarief als volgt wijzigen (stand oktober '23):

- *pgb-uurtarief huishoudelijke hulp van €13,82 naar €19,80: stijging 43%*

- *pgb-uurtarief begeleiding van €13,82 naar €23,23: stijging 68%.*

De CRvB heeft aan de uitspraken ten grondslag gelegd dat gemeenten bij de hoogte van het pgb ervoor moeten zorgen dat zorgverleners uit het sociale netwerk een reële vergoeding krijgen. De CRvB concludeert dat de wet onvoldoende basis biedt voor een tariefstelling op grond van de Wml en in het verlengde daarvan zijn gemeenten gehouden een vergoeding te betalen op basis van het CAO-loon.

Het ministerie heeft nog niet gereageerd op deze uitspraak. De VNG wel door, kort gezegd, haar verbazing uit te spreken over deze uitspraak. De VNG stelt, evenals een aantal andere deskundigen, dat de wet wel degelijk ruimte biedt voor een beloning op grond van de Wml in geval van informele dienstverlening.

Op basis van deze uitspraken gaat een aantal gemeenten nu over tot aanpassing van de verordening/tariefstelling pgb. Maar daarentegen kiezen ook veel gemeenten er voor om een pas op de plaats te maken en politieke besluitvorming in Den Haag af te wachten. Dit laatste vanuit het idee dat het aan de wetgever is om hervormingen door te voeren die de Wmo betaalbaar houden voor de gemeenten. In dat licht is het ook aan de wetgever om in wetgeving explicieter regels vast te leggen over een reële vergoeding voor pgb's.

Gelet op het bovenstaande legt het college u een verordening voor waarin de pgb-tarieven voor het informele netwerk gerelateerd blijven aan de Wet minimum loon. Dit vanuit de volgende inhoudelijke en financiële argumenten:

- de wet biedt wel degelijk aanknopingspunten voor Wml als pgb-tarief. Dit blijkt uit de wetswijziging die per mei 2019 is ingevoerd ([Staatscourant 2018, 68315 | Overheid.nl](#) > [Officiële bekendmakingen \(officielebekendmakingen.nl\)](#)). Deze wijziging heeft het mogelijk gemaakt dat personen uit het sociaal netwerk kunnen kiezen voor een maandelijkse vergoeding van €141. In de stukken wordt expliciet benoemd dat de Wml van toepassing blijft indien sprake is van een arbeidsverhouding;
- we wachten het standpunt van het ministerie af, waaronder al dan niet aankondiging van wetsaanpassing;
- tegengaan van de perverse prikkel en ongewenste situatie die uitgaat van deze uitspraken, namelijk:
 - van onbetaald verrichten van mantelzorg naar zeer ruime beloning over de boeg van pgb;
 - dat het informele netwerk over de boeg van een pgb in veel gevallen meer ontvangt (informele hulp wordt ingevolge de uitspraken *meteen* betaald op de hoogste trede van de loonschaal) dan wanneer men de arbeid verricht in loondienst;
- financiële houdbaarheid van systeem als geheel.

2.1 Abonnementstarief

In 2019/2020 werd de inkomensafhankelijke eigen bijdrage door de wetgever afgeschaft en vervangen door het zgn. abonnementstarief. Iedereen betaalde voortaan, ongeacht de hoogte van het inkomen, hetzelfde bedrag ad €19,00 p.m. (dit bedrag wordt overigens per 1 januari 2024

voor het eerst geïndexeerd naar €20,60 p.m.). Het abonnementstarief werd ingevoerd onder 'luid protest' van velen, waaronder alle gemeenten. Met het abonnementstarief werd niet alleen getornd aan de basis van de Wmo, namelijk maatwerk, maar werd ook een enorme aanzui-gende werking gerealiseerd (met name Wmo-Huishoudelijke Verzorging). Inmiddels heeft 'Den Haag' aangekondigd om de inkomensafhankelijke eigen bijdrage weer in te voeren (planning 2026). Het wetsvoorstel is niet controversieel verklaard. Dat geeft evenwel nog geen zekerheid tot daadwerkelijke invoering per 2026.

Gelet op de wenselijkheid om weer snel recht te kunnen doen aan de uitgangspunten van de Wmo, wordt uw raad voorgesteld om, vooruitlopend op de genoemde landelijke herinvoering, per 1 januari aanstaande, lokaal de mogelijkheid te hebben om een aanvraag voor Wmo-huis-houdelijke verzorging af te kunnen wijzen met een beroep op de hoogte van het inkomen/eigen verantwoordelijkheid. De basis hiervoor is artikel 14 verordening (ruime interpretatie van het be-grip eigen verantwoordelijkheid). De concrete uitwerking zal plaatsvinden via de nadere regels (vast te stellen door college).

Risico's

Beslispunt 1: vaststelling verordening / artikel 17 lid 3 onder III

Zie par. 1.3. Door geen gevolg te geven aan de uitspraken van de CRvB lopen we juridische ri-sico's in individuele casuïstiek (bezwaar/beroep). Daarom is het zeer wenselijk dat het ministe-rie/de wetgever zich spoedig uitlaat over deze materie. Gelet op het feit dat het kabinet demissi-onair is, kan dat misschien nog wel even op zich laten wachten.

Overigens hebben we aan de Adviesraad Sociaal Domein (ASD) en het Integraal Platform Ge-handicaptenbelangen (IPG) expliciet deze materie voorgelegd. De ASD kan zich vinden in de zienswijze van college, althans de ASD heeft hierover geen opmerking gemaakt. Het IPG staat er anders in. Zie als bijlagen: de adviezen van ASD en IPG inclusief de schriftelijke reacties door college.

Beslispunt 2: toets op inkomen/eigen verantwoordelijkheid

De wet biedt momenteel geen enkele ruimte om een dergelijke regeling in te voeren. Gelet op hetgeen daarover is gesteld in het bestuursprogramma 2022-2026, alsook de aangekondigde aanpassing van de landelijke wetgeving, neemt de gemeente Bernheze echter deze vrijheid (en daarmee dus ook een risico (via bilaterale juridische geschillen met individuele inwoners)). Ten einde de herinvoering zo goed mogelijk te regelen, vindt feitelijke uitwerking van het aan u gevraagde akkoord plaats via aanpassing van de nadere regels (vast te stellen door college). Dit geeft ruimte voor het gewenste detailniveau maar geeft ook de benodigde mate van flexibiliteit die nodig is voor een zorgvuldige uitrol van deze materie.

Zienswijze ASD en IPG:

Aan de Adviesraad Sociaal Domein (ASD) en het Integraal Platform Gehandicaptenbelangen (IPG) hebben we expliciet deze materie voorgelegd. De ASD kan zich vinden in de zienswijze van het college, althans de ASD heeft hierover geen opmerking gemaakt. De afvaardiging IPG heeft tijdens bespreking met de ambtelijk betrokkene expliciet aangegeven het standpunt van het college te delen.

Kosten en dekking

In het algemeen kan gesteld dat de update van de verordening niet gepaard gaat met wezen-lijke financiële consequenties.

M.b.t. pgb-tarief informeel:

Indien uw raad van mening is dat de gemeente haar verordening wel degelijk moet aanpassen gelet op bovengenoemde uitspraken van de CRvB dan zal dat kostenopdrijvend werken. Niet zozeer op basis van het huidig uitstaande pgb's voor informele dienstverlening (ca. 20) maar vanwege de verwachte toename (aanzuigende werking) van het aantal aanvragen voor pgb's (de zgn. perverse prikkel). Het is op voorhand lastig om daar een exacte duiding van te maken, maar het kan rap gaan indien we de op basis van ervaringscijfers uit kunnen gaan van €2.000 per pgb per jaar. 50 Aanvragen (en toekenningen) zorgen dan al voor een kostenstijging van €100.000.

M.b.t. inkomenstoets/eigen verantwoordelijkheid Wmo-huishoudelijke verzorging:

Uitgangspunt is om de per 1 januari 2024 in te voeren toets toe te passen op nieuwe aanvragen en dus niet op lopende voorzieningen (rechtszekerheid). Als we kijken naar het recente verleden dan zien we dat we in de periode na de afschaffing van het abonnementstarief te maken hebben gekregen met een toename van aanvragen/toekenningen van ca 20%. Vertaald naar de huidige omvang cliënten Wmo-huishoudelijke verzorging is dat een groep van 140 cliënten (van de 700). Als we de inkomenstoets vanaf 1 januari toepassen op nieuwe aanvragen, dan zou dat betekenen (aanneمة) dat we 1 op de 5 cliënten afwijzen op grond van eigen verantwoordelijkheid (mogelijkheid om hulp zelf te financieren). Gelet op de nieuwe tarieven per 1 januari zou dat per (nieuwe) klant leiden tot een kostenbesparing van €3.780 p.j. (zorg in natura / zijnde de overgrote groep cliënten). Máár ondertussen wordt per 1 januari aanstaande – als uitkomst van de aanbesteding Wmo-hulp bij huishouden – ook de algemene voorziening Hulp bij Huishouden ingevoerd (gemeentelijke kosten per cliënt op jaarbasis: €1.890). Indien we geen eigen bijdrage vragen voor deze algemene voorziening (hetgeen wettelijk wel mogelijk is), dan zal deze groep mensen verschuiven van de maatwerkvoorziening naar de algemene voorziening en zal de feitelijke besparing per cliënt dus gehalveerd worden naar €1.890 op jaarbasis (50% van €3.780). Het heffen van een eigen bijdrage voor de algemene voorziening zou een optie kunnen zijn om deze verschuiving tegen te gaan, – die eigen bijdrage moet dan wel opgenomen worden in de verordening! – maar het verwachte nadeel daarvan is tegelijkertijd dat we dan niet de prikkel creëren om bij inwoners die mogelijk wél aanspraak maken op de maatwerkvoorziening (gelet op beperkte hoogte inkomen) voor de laagdrempelige algemene voorziening te kiezen (geen aanvraag/lichte toets/minder administratieve rompslomp) en op die manier dus de gemeentelijke lasten te beperken.

Vervolg

Na besluitvorming door uw raad zal publicatie van de nieuwe verordening (en intrekking huidige verordening) plaatsvinden. Het college heeft een nieuwe set Nadere regels Wmo 2024 in voorbereiding (ter vervanging huidige set nadere regels). Dit om te zorgen dat verordening en nadere regels goed om elkaar aansluiten. Indien uw raad positief beslist ten aanzien van beslis-punt 2, zal het college via de nadere regels uw besluit uitwerken.

Evaluatie

Afzonderlijke evaluatie van de verordening alleen is niet aan de orde. Evaluatie van Wmo-beleid (breed) vindt plaats over de boeg van het Breed Maatschappelijk Beleid. Als het nodig is, wordt de verordening daar op aangepast.

Bijlagen: De bijlagen zijn digitaal beschikbaar.

- Raadsbesluit Verordening maatschappelijke ondersteuning 2024
- Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Bernheze 2024
- Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Bernheze 2020

- Overzicht overeenkomsten/verschillen tussen huidige Wmo-verordening 2020 en nieuwe Wmo-verordening 2024
- Advies ASD inzake Wmo-verordening d.d. 20230922
- Advies IPG inzake Wmo-verordening d.d. 20230925
- Reactie college d.d. 20231024 oktober op advies ASD d.d. 20230922
- Reactie college d.d. 20231024 op advies IPG d.d. 20230925

Burgemeester en wethouders,

Peggy Hurkmans
secretaris

Antoine Walraven
waarnemend burgemeester